

JAARVERSLAG
SAMEN DUURZAAM ZEIST
2019

SAMEN DUURZAAM
ZEIST

0. Samenvatting

In de eerste twee jaar van haar bestaan heeft Samen Duurzaam Zeist een groot aantal initiatieven ontwikkeld die aansluiten bij de doelen van de Brede Milieuvisie en het Uitvoeringsplan daarvan. Begin 2019 is een interne evaluatie gestart om te beoordelen hoe Samen Duurzaam Zeist voortgezet zou moeten worden. Een belangrijke uitkomst daarvan is dat met de gelegde basis nu meer inwoners van Zeist bereikt en betrokken moeten gaan worden. Daarom wordt voor 2020 een Activatieteam opgericht en wordt een deel van de begroting gereserveerd voor de financiering van aanvragen van inwoners die met een kleine financiële ondersteuning zelf een duurzaam project willen starten.

In 2019 zijn ruim 30 werkgroepen of projecten actief geweest. Daarnaast heeft het Communicatieteam veel initiatieven ontplooid. Het merendeel van de projecten is succesvol uitgevoerd en heeft daarmee een bijdrage geleverd aan het dichterbij brengen van de doelen uit de Brede Milieu Visie.

In Pijler 1 (Klimaat en energie) kon het project Energieplan worden afgerond met een presentatie aan de Raad. In oktober is de Duurzame Energie Coöperatie Zeist opgericht. Doelstelling van de coöperatie is onder meer het realiseren van duurzame energieopwek projecten. Verder werden op initiatief van wijkbewoners projecten uitgevoerd waarin onderzocht is hoe hun wijk op termijn aardgasloos zou kunnen worden.

In Pijler 2 (Circulaire economie) werden o.a. projecten uitgevoerd gericht op het delen van bezit (bakfietsen, e-auto's) en op hergebruik en reparatie. De Werkgroep Afvalscheiding voerde allerlei activiteiten uit op het terrein van afvalscheiding en –preventie (o.a. minder plastic). Verder stimuleerde en ondersteunde de groene makelaar in Zeist-West diverse groene projecten en was de compostactie (compost zakken, losse compost, workshops) weer succesvol.

In Pijler 3 (Levend netwerk van natuur, landschap en cultuurhistorie) ontplooidde de bijenwerkgroep een groot aantal initiatieven (o.a. bijenlinten en bijenoase) met het doel om de voedselvoorziening en de nestelgelegenheid voor de wilde bijen te verbeteren. Daarnaast werd de toegankelijkheid en de informatievoorziening van het Natuurpark De Brink verbeterd en werd het succes van het Plantenasiel voortgezet door het ontwikkelen van dependances.

In Pijler 4 (Gezonde leefomgeving) werd het project SMAL (Samen meten aan de leefomgeving) voortgezet. In dit project wordt de luchtkwaliteit (fijnstof) van Zeist gemeten: lokale fijnstof-bronnen, maar ook de effecten van o.a. de paasvuren in Duitsland en Sahara zand uit Afrika. Verder hebben 25 waterwachters eens per maand op 30 locaties de waterkwaliteit gemonitord. Voor het initiatief om sedumdaken aan te leggen was overweldigend veel belangstelling.

Het Communicatieteam tenslotte ontwikkelde een groot aantal initiatieven zoals de website, de maandelijkse nieuwsbrief en berichten in de Nieuwsbode, op Twitter of Facebook. Verder is de Duurzame ideeën challenge voor basisscholen uit de gemeente Zeist opgezet. Dit zijn workshops waarin de leerlingen in stappen duurzame ideeën bedenken. Ook werd een Duurzame ouder-kind ochtend georganiseerd en werd op de Boswerf succesvol een HerfstTijdFestival georganiseerd waar veel van de initiatieven van Samen Duurzaam Zeist getoond werden.

1. Inleiding

In februari 2019 is, conform de spelregels van Samen Duurzaam Zeist, een jaarplan ingediend bij het college van B&W. Daarin stonden ruim 30 projecten waarmee inwoners en bedrijven een bijdrage wilden leveren aan de doelen uit de Brede Milieu Visie.

Er waren eind 2018 meer plannen dan beschikbare middelen, waardoor geprioriteerd moest worden. Het Regieteam heeft in het jaarplan gekozen voor - naast een aantal nieuwe projecten - in elk geval het voortzetten van veelbelovende projecten die al eerder gestart waren, om zo de waarde die opgebouwd was te borgen in 2019. Ook werd prioriteit gegeven aan het vergroten van het netwerk van betrokkenen bij Samen Duurzaam Zeist door middel van communicatie en activatie. Tot slot was de ambitie om met een interne evaluatie een pas op de plaats te maken met als doel te leren van de ervaringen binnen Samen Duurzaam Zeist tot dan toe, en waar nodig bij te sturen.

Begin dit jaar is een hulpmiddel aangeschaft – soms “heatmaps” genoemd – waarmee per wijk de dominante leefstijl bekend is, hoe die leefstijl omgaat met duurzaamheid en het beste benaderd kan worden. Alle werkgroepen kunnen dit systeem gebruiken. Het Communicatieteam heeft een algemene gebruikershandleiding nog niet afgerond.

Omdat duidelijk werd dat heel veel projecten de scholen o.a. als doelgroep hebben, was een gezamenlijke aanpak hiervoor noodzakelijk. Een plan van aanpak hiervoor is inmiddels uitgewerkt.

De interne evaluatie is kort na de zomer afgerond. Belangrijke lessen die getrokken zijn:

- SDZ is een netwerkorganisatie, gericht op het vergroten van de energie in de samenleving voor duurzaamheid
- SDZ wil laagdrempelig en inkluderend zijn: iedereen is welkom om op zijn/haar eigen wijze een bijdrage te leveren aan een duurzaam Zeist
- De middelen die vanuit de gemeente beschikbaar worden gesteld zijn een hulpmiddel, geen doel op zich. Het is één van de routes voor ondersteuning van initiatieven in de samenleving.
- Het Regieteam kan meer zorgen voor samenhang en verbinding en hier duidelijk over communiceren
- Er is behoefte aan meer onderlinge ontmoeting om van elkaar te leren en inspiratie op te doen
- Binnen SDZ is sprake van een grote diversiteit
- Er is behoefte aan meer regie vanuit de gemeente

Met de diverse projecten worden de doelen van de Brede Milieuvisie aangepakt. Nu komt het er op aan dat meer Zeistenaren betrokken worden en bijdragen aan het realiseren van de doelen. Ten behoeve daarvan wordt een apart Activatieteam geformeerd en zal in de begroting 2020 de prioriteit liggen bij de financiering van kleine projecten die uit de activatie voortkomen.

2. Klimaat en Energie (Pijler 1)

Energieplan

Door pijler 1 is namens Samen Duurzaam Zeist in februari 2019 het Energieplan aangeboden aan de gemeenteraad. In 2017 en 2018 is er veel energie gaan zitten in de totstandkoming van het Energieplan dus dit was met recht een mijlpaal te noemen. In het Energieplan staat beschreven hoeveel energie er op dit moment in Zeist wordt gebruikt voor o.a. verwarming, warm water, verkeer en verlichting. Deze hoeveelheid moet drastisch worden teruggedrongen door besparing (isoleren, energiezuinige technieken en energiebesparend gedrag). Zelf als het lukt om ongeveer de helft te besparen, dan nog blijft er een grote energievraag over. In het Energieplan wordt gesproken over een mogelijke mix van energiebronnen om komende jaren aan die vraag te voldoen. Hoe de mix er precies uit ziet is nog onduidelijk. Dat we samen moeten werken om de antwoorden te vinden is helder en tot die samenwerking doet Samen Duurzaam Zeist middels het Energieplan een oproep aan inwoners, bedrijven, corporaties, gemeente etc.

Na het afronden van het Energieplan was er behoefte aan evaluatie, van zowel het Energieplan als de Pijler; wat is er overgebleven van Pijler 1?; welke projecten passen nog bij de Pijler? Vanuit de pijlertrekkers is er daarom voor gekozen in het jaarplan 2019 alleen reeds toegekende projecten uit 2018 op te nemen en geen nieuwe uitvraag te doen tot er meer zeker was over de toekomst van de Pijler ook in relatie tot de taken van de gemeente op dit terrein.

Een aantal deelnemers aan pijler 1 zagen enkele uitgangspunten anders dan zoals deze in het Energieplan staan vermeld. Deze groep heeft dit in een oplegnotitie beschreven. Ook vroegen ze aandacht voor evaluatie van het proces, om leerpunten daaruit toe te kunnen passen in een volgende fase. Deze evaluatie heeft inmiddels plaatsgevonden.

Postcoderoos

Dit project is uitgevoerd door vrijwilligers en professionals van o.a. Stichting Energie Zeist en Austerlitz Duurzaam en is erop gericht om bewoners in een postcode gebied te enthousiasmeren, voor te lichten en te begeleiden in eigen energieopwekkingsmogelijkheden. Gezocht wordt naar daken die gebruikt kunnen worden voor collectieve zonnepanelen, waarvan inwoners middels een inwonerscoöperatie de groene energie kunnen afnemen. In oktober 2019 is de Duurzame Energie Coöperatie Zeist bij de notaris opgericht. Doelstelling van de Coöperatie is onder meer het realiseren van duurzame energieopwek projecten voor de leden. Tevens ook het zorgen voor verbinding van de leden en activeren van leden bij energieprojecten. Vanuit de ondersteuning door Samen Duurzaam Zeist kan de coöperatie nu vervolgstappen zetten om de kansen voor zon op grote daken in Zeist te verzilveren. Hier zal binnen de doelstelling voor de komende tijd vooral de focus op liggen.

Aardgasvrij Hoge Dennen

In de wijk Hoge Dennen/Kerckebosch (ca. 600 woningen) zijn bewoners gestart met het aanjagen van het bewustzijn bij bewoners over consequenties van een toekomst zonder aardgas. In een eerste fase zijn 'Routekaarten' aangeboden, waarbij naast een technische analyse van de woning ook de ambities en financiële ruimte van de bewoner wordt verkend. Het resultaat is een persoonlijk plan van aanpak richting aardgasloos. In deze eerste fase hebben 21 bewoners deelgenomen, alle Routekaarten zijn opgeleverd. Er is inmiddels al uitgebreid geëvalueerd over proces en inhoud met de deelnemers.

Het is technisch en financieel een grote uitdaging om de jaren 30 wijken naar aardgasloos te brengen. Het aantal individuele voorbeelden groeit, maar zijn vaak gestoeld op een hoge persoonlijke ambitie en veel doorzettingsvermogen van de bewoner. Daarnaast is het momenteel nog kostbaar. De wijk Hoge Dennen/Kerckebosch is op zoek naar repeteerbare concepten om snel te groeien van 21 naar 100 naar 600 deelnemers aan het project Aardgasloos. Dit vraagt technische, procesmatige én financiële innovatie. Tijdens de dialoog brengen ze de ervaringen met bewoners én vernieuwende concepten uit de markt bij elkaar. Dit samenbrengen leidt hopelijk tot inspiratie én concrete ideeën voor een volgend collectief opschalingsproject in 2020.

Aardgasvrij Pedagogebuurt

Ook inwoners vanuit Pedagogebuurt hadden budget aangevraagd om in hun wijk met een verkenning te starten. Met ondersteuning vanuit Mijn Groene Huis (innovatieve wijkaanpak VNG) en een extern bureau (WTM) onderzoeken de inwoners wat voor hen de alternatieven zijn voor aardgas. Inmiddels liggen er drie scenario's voor: een all electric variant of een gezamenlijk warmtenet met de flats in Vollenhove.

Omlaag die meter

Voor €9.000 is dit jaar vanuit Pijler 1 een deel van de campagne 'Omlaag die meter' gesubsidieerd. Dit project loopt al een aantal jaar en is gestart door Mijn Groene Huis om particuliere huizenbezitters en huurders grootschalig te informeren over de mogelijkheden om te besparen door gedrag. Met de campagne 'Omlaag met die meter' is vol ingezet op bewustwording en energiebesparing bij deze groep.

3. Circulaire economie (Pijler 2)

Circulair inkopen

Doel (fase 1): in een pilot met 5 bedrijven uit Zeist ervaring opdoen met circulair inkopen. Dit project is niet van de grond gekomen. De projectleider heeft de opdracht teruggegeven.

Deelbakfietsen

Momenteel zijn er 3 bakfietsen in gebruik. De bakfiets bij de Kringloop Zeist wordt nauwelijks gebruikt en beheerd. Daarom vinden er gesprekken plaats om deze op een andere locatie (Groene Winkel) te krijgen. Bakfietsen nummers 4 en 5 worden geplaatst bij de Kinderboerderij en bij De Clomp. De website wordt vernieuwd.

Elektrische deelauto's

Begin 2019 werd de eerste elektrische deelauto in Zeist in gebruik genomen. Intussen zijn er 9 auto's in gebruik met ruim 50 deelnemers en is er een akkoord voor uitbreiding met nog eens 10 auto's. Dit project kan na 2019 op eigen benen staan. Zie ook <https://samenslimrijden-zeist.nl/>

Zeister Knoop, een lokale munt

De populariteit en het gebruik van de Zeister Knoop groeit gestaag. Consumenten kunnen intussen meedoen en in Zeist kan nu bij zo'n 40 bedrijven met de lokale munt betaald worden. Zie ook <https://www.zeisterknoop.nl/>.

Afvalscheiding

In 2019 heeft de werkgroep de gemeente geadviseerd een aantal aanvullende maatregelen te nemen, zoals de luiერinzameling. In maart besloot de gemeenteraad deze maatregelen uit te voeren en in juni startte de luiერinzameling. Via de actie Zeist Plasticvrij Challenge worden bedrijven en organisaties opgeroepen om jaarlijks doelen te stellen om plastic uit te bannen uit hun bedrijfsvoering. Ook worden inwoners van Zeist opgeroepen om minder verpakkingsmateriaal te gebruiken. En worden winkeliers overgehaald om hun klanten te stimuleren om eigen verpakkingsmateriaal mee te nemen. Bij het Herfsttijdfestival is het afvaleiland voor festivals en evenementen in gebruik genomen. Bij hetzelfde festival organiseerde de werkgroep een afvalscheidingsquiz. Ten slotte heeft de werkgroep advies gegeven aan de RMN hoe de communicatie op hun website en app verbeterd kan worden.

Zeister Kringlooeconomie komt in beweging

Doel van het project was om hergebruik van spullen te stimuleren via meer samenwerking in de keten (tussen kringloop, weggeefwinkel, repaircafé en recyclingstation) en via activiteiten zoals ruilbeurzen. Ondanks pogingen daartoe is er geen verdere samenwerking tussen de instanties tot stand gekomen. De dagelijkse hectiek en het tekort aan vrijwilligers verhinderen hen hier tijd voor vrij te maken.

Er zijn enkele ruilbeurzen georganiseerd, deze trokken weinig belangstellenden. De Recyclesint was wel een succes. Ten slotte zijn vanuit dit project de websites van het repaircafé en de werkgroep Fairtrade vernieuwd.

Al met al zijn de beoogde doelen van dit project mede door het tijdelijk uitvallen van de projectleider onvoldoende gerealiseerd.

Hergebruik elektronica via scholen

Doelstelling in 2019 was om via scholen herbruikbare elektronica in te zamelen en via kringloop/weggeefwinkel een tweede leven te geven. In 2019 was het doel dat de helft van alle scholen in Zeist deelnemen en daarmee naar 200 stuks elektronica per maand te groeien

Op een zestal scholen wordt succesvol elektronica ingezameld. Door het tijdelijk uitvallen van de projectleider kon het aantal deelnemende scholen niet verder uitgebreid worden.

Compost Lokaal

Doel is verder sluiten van de groene kringloop binnen Zeist. In 2019 is weer de compostactie gehouden. Naast compost voor inwoners, is nu ook compost voor moestuinen en groene initiatieven beschikbaar gesteld. De compostactie en de composteerworkshops verliepen succesvol. In 2018 is gestart met het hergebruiken van bladafval in gemeentelijk groen. Dit was zo succesvol dat deze actie in 2019 op grotere schaal een vervolg kreeg.

Fairtrade

Naast de jaarlijkse activiteiten van de werkgroep, zoals het bezoeken van winkels en het zo promoten van verkoop van Fairtrade producten, organiseerde de werkgroep een filmvoorstelling voor middelbare scholen. In 2019 kreeg ook de 4^e kerk in Zeist (Maria Christinakerk in Den Dolder) het predicaat 'fairtrade'.

Groen Zeist West

Dankzij de 'groene makelaar' zijn er in 2019 weer tal van groene bewonersinitiatieven van de grond gekomen. Voorbeelden hiervan zijn de buurtmoestuin aan de Philips van Bourgondiëlaan, de renovatie van het Griftbosje, de

bijenoase, het ontwerp van een zelfbeheertegel voor groenadoptie en diverse projecten bij scholen (vergroenen schoolpleinen).

Precious Plastic

Dit project heeft tot doel meer bewustwording te creëren bij burgers over het verantwoord omgaan met grondstoffen, plastic producten en plastic afval. Het idee is dat er wordt toegewerkt naar een werkplaats/ontmoetingsplek met Precious Plastic machines.

Doordat er een overvraging was is dit project in het jaarplan 2019 niet gehonoreerd. Met behulp van een door de initiatiefnemers aangevraagde subsidie van de Van Tellingen Pul Stichting (€3.000) voor het maken van de machines, is het project in 2019 toch van start gegaan. Er zijn vrijwilligers gevonden die de machines kunnen en willen bouwen. Ook zijn er verbindingen gelegd met andere (SDZ) initiatieven die mogelijk een toepassing zien voor de producten die we gaan maken.

Aquaponics

Ook voor dit project zijn in 2019 geen middelen beschikbaar gesteld. Tijdens het Herfsttijdfestival is een succesvolle presentatie over aquaponics gegeven. Er bleek veel belangstelling bij zowel particulieren als bij scholen, zodat nu aquaponics als mogelijk educatieproject in de lijst voor scholen in Zeist wordt opgenomen.

4. Levend netwerk van natuur, landschap en cultuurhistorie (Pijler 3)

Bijenwerkgroep

De Bijenwerkgroep is een aantal malen bijeen geweest. Resultaat is, dat de diverse bijen-initiatieven binnen SDZ elkaar hebben gevonden. Nieuwe initiatieven zijn in voorbereiding. De bijenwerkgroep fungeert als coördinatie- en inspiratiegroep voor de andere bijeninitiatieven in Pijler 3, en als kraamkamer voor nieuwe bijeninitiatieven.

Zeist Zoemt duurzaam

In 2019 heeft de WUR (Wageningen University & Research) op verzoek van ZZD een onderzoek gedaan naar de voedselvoorziening en nestgelegenheid voor de wilde bij. Het gebied dat het meeste potentieel heeft voor verbetering is Zeist-West. De studenten van de WUR hebben een analyse en advies aangaande wilde bijen geschreven, een communicatiestrategie en actieplan gemaakt, een bijenlint geïdentificeerd, een communicatiebrochure ontworpen. ZZD is nu bezig met het uitvoeren van het actieplan en de adviezen.

Wat heeft ZZD in 2019 verder gedaan?

Er zijn gesprekken geweest met verschillende instanties in Zeist-West met als doel verbeteren leefsituatie wilde bij: o.a. PGGM, de penningmeester/plv. voorzitter van bedrijventerrein Zeist-West en de activiteitencoördinator van wijkcentrum De Koppeling. ZZD heeft aan verschillende activiteiten in Zeist deelgenomen om aandacht te vragen voor de situatie van de wilde bij.

We hebben een eigen website opgericht en die wordt nu van de juiste informatie voorzien. De naam van de website is www.zeistzoemtduurzaam.nl. Het is de bedoeling dat inwoners van Zeist hier praktische informatie vinden over hoe ze de leefsituatie en voedselvoorziening van de wilde bij kunnen verbeteren.

ZZD is gestart met het uitzetten van een bijenwandeling in Zeist-West en de monitoring van de wilde bij. Daarin wordt samen gewerkt met Natuurpark De Brink, De Bijenoase en de scholen van Zeist-West.

Bijenlinten

Er zijn weer op diverse plaatsen perken en velden ingezaaid met (wilde) bloemen, die aantrekkelijk zijn voor wilde bijen.

Bijenoase 't Sluisje

De bijenoase bij 't Sluisje, een project aangezwengeld door de Stichtse Vrije School en nu in samenwerking met een aantal andere scholen, is opgestart. Het grondwerk is uitgevoerd en in het najaar van 2019 is er ingezaaid en zijn bollen, bomen en struiken geplant.

Exotenbrigade

De Exotenbrigade is in de loop van het jaar van start gegaan. In samenspraak met de gemeente is gekozen voor het

fungeren als “ogen” voor de gemeente, bijvoorbeeld voor het melden van de Japanse duizendknoop. Verder is een aanval gedaan op de Amerikaanse rivierkreeft, die in Zeist-West veelvuldig voorkomen.

Moestuiniëren op school

Een aantal scholen heeft de Moestuinjuf ingezet om de leerlingen te begeleiden bij het opzetten en onderhouden van moestuinbakken. Door mond-tot-mond reclame zijn er nu meer scholen geïnteresseerd. De Moestuinjuf en de Boswerf participeren in een werkgroep die bezig is met het oprichten van een provinciale moestuincoaches-poule voor scholen en er wordt ondersteunend educatief materiaal ontwikkeld.

Een eventuele uitbreiding van de inzet van de Moestuinjuf naar buurt- of flat-moestuinen is al genoemd.

Natuurlijk spelen het hele jaar door!

Bij de Montessorischool Griffensteyn is een stenen schoolplein omgetoverd in een natuur- en kindvriendelijke tuin annex speelplaats annex klauterbos.

Natuurpark De Brink opnieuw onder de aandacht

De nieuwe informatieborden zijn geplaatst en in september feestelijk door de wethouder onthuld. Er zijn twee nieuwe wandelroutes uitgezet, waar de gemeente aan heeft bijgedragen door de wegwijzer-paaltjes te plaatsen. Een aantal geleide wandelingen is in de loop van het jaar ook uitgevoerd.

Operatie Steenbreek

Op de nationale Steenbreek-dag zijn op vier locaties in Zeist plantjes uitgedeeld aan belangstellenden en is voorlichting gegeven over de vergroening van tuinen. In juni is in de bibliotheek een mini-expo over Steenbreek ingericht; hierbij werd ook de open-tuinen-route van Groei en Bloei onder de aandacht gebracht.

Plantenasiel

Het Plantenasiel is ook dit jaar weer geopend. Niet alleen het centrale punt op De Boswerf, maar ook een aantal dependances. Plus: bij diverse inwoners zijn in de tuin mini-Plantenasieltjes geplaatst, waardoor de bekendheid nog is toegenomen. Wat bekendheid betreft: het Plantenasiel heeft in de regionale en landelijke pers aandacht gekregen.

5. Gezonde leefomgeving (Pijler 4)

Samen meten aan de Leefomgeving (SMAL)

SMAL Zeist is een project dat al sinds 2017 in een aantal wijken verspreid over Zeist 24/7 meet aan de luchtkwaliteit (fijnstof). Halverwege 2019 kende het project een tegenslag met het plaatsen van antennes op hoge gebouwen. Om dit op te lossen is er besloten om te gaan werken met kleine indoor antennes bij de deelnemers thuis. Hierdoor kon het benodigde Internet-of-Things netwerk verder groeien, en zijn er ca. 20 extra meetstations geproduceerd en uitgereikt aan deelnemers. Eind 2019 is het meetplatform ook technisch uitgebreid, waardoor er sindsdien op 5 plaatsen in Zeist ook CO₂ metingen worden uitgevoerd.

Een vergelijkbaar initiatief in Bunnik heeft aangegeven dat ze graag willen aansluiten bij het platform en willen meedragen in de gemeenschappelijke kosten. Ook Blaricum wil graag onderzoeken hoe ze kunnen aansluiten op het platform.

De metingen hebben tot interessante inzichten geleid en er zijn waarnemingen gedaan van lokale fijnstof-bronnen, maar ook van de effecten van o.a. de paasvuren in Duitsland en Sahara zand uit Afrika. Zie ook het projectrapport: https://data.meten-natuurlijk.nl/reports/smal_zeist-report-20190602T0557.pdf. Daarnaast is er een mobiele meetopstelling ontwikkeld waarmee tijdens het HerfstTijdFestival op de Boswerf de bezoekers live konden zien hoe de luchtkwaliteit ter plekke was. <https://smal.meten-natuurlijk.nl/device>.

Zeist op de Fiets (ZopF)

Enkele deelnemers hebben deelgenomen aan het Nationaal Fietscongres en zij verwachten dit jaar nog hun inbreng te kunnen leveren bij het opstellen van de mobiliteitsvisie van Zeist met als doel de infrastructuur voor fietsers te (laten) verbeteren. Er heeft een verkenning plaatsgevonden (rapport van 23 pagina's) en er zijn 118 knelpunten geconstateerd. De folder 'Zeist op de fiets' is geschreven en gedistribueerd en die is – met een overzicht van de fietsknelpunten - aangeboden aan de wethouder. Zie ook <https://www.zeistopdefiets.nl>.

Monitoren van watergangen in Zeist

25 waterwachters hebben eens per maand op 30 locaties de waterkwaliteit gemonitord. In november komt er een overzicht van de behaalde resultaten; ook te zien via <https://hetschonewaterexperiment.nl/winnnet/>.

Voorkómen van zwerfafval

Wegens verhuizing van de trekker is er helaas geen vervolg gekomen op de eerste lunchbijeenkomst. Wel hebben uit Pijler 4 enkele mensen meegedaan aan de internationale CleanUpDay en aan de landelijke Opschoondag in Zeist (samen met Pijler 2). Er zijn goede contacten gelegd en er wordt samengewerkt met een zusterclub Goed Volk uit Utrechtse Heuvelrug.

Beperken van vuurwerk

Er is een gesprek met de gemeenteambtenaren geweest maar die heeft helaas nog niet tot heldere spelregels en afspraken geleid.

Sedumdak

Bij een spontane buurtactie om sedumdaken aan te leggen is € 5.000 subsidie aangevraagd bij het HDSR voor een project in Griffensteijn. Dat project was dermate overvraagd dat er een enquête onder de respondenten gehouden is om te polsen hoeveel kans een vervolgactie zou maken. Daarop kwamen ruim 160 positieve reacties. Met drie Zeister hoveniers zijn afspraken gemaakt voor een collectieve inkoopactie. Dat heeft geresulteerd in een informatieavond (De Clomp) en 2 informatiemiddagen (Boswerf) met meer dan 250 aanvragen voor de gunstige prijs die de hoveniers rekenen om de daken te vergroenen. Totaal hebben we zo'n 400 mensen bereikt. Doel is om met deze actie 4.000m² aan dak te vergroenen. Er zijn ook veel buurten die gezamenlijk actie ondernemen. Inwoners die voor een sedumdak kiezen beseffen dat hun actie een positief effect heeft op de leefomgeving: het regenwater wordt langer vastgehouden, de ruimtes onder het groene dak zijn beter geïsoleerd en in de buitenlucht zal het iets koeler blijven. Tel daarbij op dat insecten meer voedsel vinden en dat de directe omgeving van de inwoners verfraaid wordt. Geen wonder dat buuren het goede voorbeeld gaan volgen, waardoor steeds meer mensen zich zullen realiseren dat men zelf iets kan doen voor klimaat en leefomgeving.

Fietsend meetnet Fase 2 /Snuffelfiets

Aan dit provinciale experiment om de luchtkwaliteit te meten met een 'snuffelkastje' aan het stuur van de fiets doen in de provincie Utrecht ruim 500 mensen mee. Er zijn aan 75 deelnemende fietsers in Zeist kastjes uitgedeeld en de eerste meetresultaten staan online. Niet alles loopt vlekkeloos, maar dat is normaal voor een experiment en het enthousiasme is er niet minder om. De kastjes trekken veel bekijks en dat betekent dat de luchtkwaliteit op een simpele en positieve manier aandacht krijgt. In november wordt er een informatieve avond georganiseerd. Zie voor de meetresultaten <https://snuffelfiets.nl/>.

6. Communicatieteam

Communitymanagement Bind

Sinds eind oktober 2018 was Bind belast met het bouwen/vullen van onze nieuwe site en om een strategie voor communitymanagement op poten te zetten. Dit bureau heeft ook de rol van communitymanager en webbeheerder op zich genomen.

Op 18 januari van dit jaar vond de interne aftrap van de nieuwe site plaats in de vorm van een (instructie-)bijeenkomst met vertegenwoordigers van SDZ-projecten. De week erna volgde de officiële lancering met berichtgeving via de media.

Bind heeft daarna de inrichting van de site en het vullen van de diverse projectpagina's verzorgd. Het bureau gaf support aan zgn. ambassadeurs d.m.v. het stellen van targets en organiseren van bijeenkomsten met tips en afspraken om de site meer bekendheid te geven en meer traffic te genereren op de interactieve onderdelen van de site. Ook het dagelijkse beheer van de webpagina's nam Bind voor zijn rekening. Ter afronding van de opdracht heeft Bind in juni een evaluatierapport opgesteld met conclusies en aanbevelingen voor het verder vormgeven van de digitale community van Samen Duurzaam Zeist. Dit is een goede basis voor een nieuw te werven Communicatiemanager. Er ligt inmiddels een functieprofiel en het wervingstraject is gestart.

Externe communicatie

In de in onze gemeente wekelijks uitkomende Nieuwsbode stonden in de vaste rubriek “Duurzaam denken – Duurzaam doen” artikelen met berichten over wat er in onze gemeente speelt rondom verduurzaming. Lezers werden daarmee geïnformeerd en uitgenodigd om te reageren, aan te sluiten of zelf met initiatieven te komen. Maandelijks werd een digitale nieuwsbrief samengesteld en verspreid onder ca. 1.000 abonnees. We krijgen daar regelmatig positieve reacties op en het aantal abonnees stijgt gestaag.

Na beëindiging van het contract met BIND zijn er voorzieningen getroffen om, hangende het aantrekken van een Communicatiemanager, de website operationeel en actueel te houden. Voor nieuwe duurzame initiatieven zijn projectpagina's op de site ingericht. Desgevraagd kregen lopende projecten advies en daadwerkelijke ondersteuning om activiteiten meer bekendheid te geven via de media. Aan deze activiteiten waren geen kosten verbonden.

Social media

In 2019 heeft Samen Duurzaam Zeist gebruik gemaakt van de sociale mediaplatformen Facebook en Twitter. Op beide platformen is het aantal volgers gedurende het jaar gegroeid, naar (op het moment van schrijven) 386 'vind ik leuk's' op Facebook en 545 volgers op Twitter.

De sociale mediakanalen worden ingezet voor meerdere doelen. Allereerst om (potentiële) volgers op de hoogte te brengen van wat Samen Duurzaam Zeist is en doet. Ten tweede gebruiken we sociale media om meer mensen aan ons te binden, waarbij vooral gemikt wordt op meer betrokkenheid van de jeugd. Tot slot worden sociale media ingezet om meer verkeer naar onze nieuwe website te krijgen.

Interactie met volgers blijkt lastig. Een 'vind ik leuk' of retweet is snel gedaan, maar het aantal reacties op berichten blijft vaak beperkt. In 2020 willen we hieraan werken.

Voor het gebruik van sociale media en ander communicatie-uitingen (in print of online), hebben we in 2019 een whatsappgroep in het leven geroepen, waarin de beheerders elkaar snel kunnen attenderen op berichten die geplaatst of gedeeld kunnen worden, waarin we foto's kunnen delen en elkaar vragen kunnen stellen en zo een groot publiek kunnen bereiken. Dit is een handige, flexibele en snelle manier van werken, die bovendien past in de nieuwe manier van werken van Samen Duurzaam Zeist in 2020.

Locatie

Het afgelopen jaar hebben we als Samen Duurzaam Zeist geëxperimenteerd met een locatie (Dijnselburgerlaan 9). Het is goed bevallen om een eigen locatie te hebben en er is door veel werkgroepen en het Communicatieteam gebruik van gemaakt. Het voorziet duidelijk in een behoefte.

Duurzame ideeën challenge

Jongeren hebben soms ideeën waar wij als volwassenen niet aan gedacht hebben. En door zelf oplossingen te bedenken, zal de intrinsieke motivatie ook nog eens groter zijn. Daarom is de Duurzame ideeën challenge voor basisscholen uit de gemeente Zeist opgezet. Daarnaast is dit project een inspiratie voor ouders en andere inwoners uit de gemeente om met eigen initiatieven te komen.

De Duurzame ideeën challenge zijn workshops waarin de leerlingen in stappen duurzame ideeën gaan bedenken. De werving verliep niet gemakkelijk, maar er bleek wel animo onder de scholen te zijn. Er hebben 11 groepen (groep 6 t/m 8) van 5 scholen uit Zeist en 1 school uit Austerlitz meegedaan. Het gaat om bijna 300 leerlingen. Op elke school is er een schoolpresentatie waar per school ouders op af komen. Zo'n 200 ouders kwamen naar de schoolpresentaties en er is via de leerlingen en een ouder-school-platform een veel grotere groep ouders bereikt. Op 6 november 2019 vond de finale plaats waar van elke school de beste 3 ideeën werden gepresenteerd. Op de schoolpresentaties en de finale kunnen ouders en overige geïnteresseerden stemmen én aangeven als zij een initiatief willen omarmen, zodat het ook echt uitgevoerd gaat worden.

De feedback die tot nu toe terug gekomen is, is dat het een aanrader is voor andere scholen. En dat naast het ontwerpend leren en de 21st Century Skills ook de expertise over duurzaamheid waardevol is.

Participatief actieonderzoek

Dit voorjaar is een participatief actieonderzoek in Zeist uitgevoerd. hiervoor zijn 42 mensen uitgebreid geïnterviewd en met nog een twintigtal mensen is korter gesproken. Er is ingezoomd op het thema dat uit de analyse van de interviews naar voren sprong: leef- en denkstijl. De focusgroep (gegroeid van 6 tot 11 mensen) die hieruit is ontstaan, onderzoekt welke concrete plannen leiden tot impact op het gebied van leef- en denkstijl. De groep is tot nu toe vijf keer bij elkaar geweest en onderzoekt nu welke plannen concreet uitvoerbaar zijn. De andere, in het onderzoek minder vaak genoemde thema's zijn vanwege beperkte capaciteit losgelaten. Er wordt gekeken in hoeverre deze later alsnog opgepakt kunnen worden.

1^e Duurzame Ouder-Kindochtend

Op een vrijdagochtend in juni gingen een groep duurzame ouders (moeders in dit geval) met elkaar in gesprek over duurzame keuzes die je als gezin kunt maken. Het was de eerste Duurzame ouder-kind ochtend georganiseerd door 2 vrijwilligers van Samen Duurzaam Zeist. Deze keer was het gericht op ouders met kinderen van 0-4 jaar. De kinderen konden uiteraard mee en speelden samen onder het toezicht van een oppas, terwijl hun moeders - met thee en lekkers- ervaringen uitwisselden. Onderwerpen die aan de orde kwamen waren onder meer: wasbare luiers of mogelijk zelfs je kindje van luiers af door Baby ZindelijkheidsCommunicatie (BZC), maandverband en tampons besparen door het gebruik van de menstruatiecup en afval scheiden. Het was een relaxte en heel inspirerende ochtend!

HerfstTijdFestival

Dit jaar was Samen Duurzaam Zeist voor het eerst medeorganisator van het HerfstTijdFestival op de Boswerf. Het doel was om een nieuw publiek aan te boren, en hen over de diverse initiatieven van Samen Duurzaam Zeist te informeren en activeren. Dit is zeker geslaagd, door de verschillende workshops en informatiekramen was er voor jong en oud iets te leren en beleven rondom duurzaamheid. Zeker 1000 bezoekers hebben genoten van een divers programma. Ook de SDZ werkgroepleden hebben elkaar weer eens ontmoet en onderling inspiratie en kennis gedeeld.

Eindejaarsborrel

Eind 2019 was er een borrel waar alle vrijwilligers van Samen Duurzaam Zeist welkom waren voor een informeel gesprek onder het genot van een hapje en drankje. Ook was er een kennismakingsactiviteit waardoor men gestimuleerd werd om eens te praten met een SDZ vrijwilliger die men nog niet zo goed kent. Zo versterken we het gemeenschapsgevoel binnen SDZ en de inspiratie voor duurzame initiatieven en activiteiten.

7. Financiële verantwoording

	Begroting	Realisatie
<u>Pijler 1 Energie</u>		
Met inzicht echte energiebesparing	9.000,00	14.267,35
Postcoderoos	21.420,00	13.924,44
Aardgasvrij Hoge Dennen / Kerckebosch	15.000,00	13.331,54
Aardgasvrij Pedagogebuurt	15.000,00	7.500,00
Oprichting DECZ		2.321,91
	<u>60.420,00</u>	<u>51.345,24</u>
<u>Pijler 2 kringlooeconomie</u>		
Circulair inkopen	6.352,50	
Deelbakfietsen	4.114,00	4.982,61
Groene Makelaar	20.000,00	23.780,00
Deelauto's	28.647,13	34.857,67
Circulaire munt	10.500,00	11.174,35
Zeister circulaire economie komt in beweging	22.990,00	22.990,00
Fairtrade	4.350,00	217,96
Opschaling kringlooeconomie komt in beweging	29.040,00	29.040,00
Overig		2.830,20
	<u>125.993,63</u>	<u>129.872,79</u>
<u>Pijler 3 Natuur en Landschap</u>		
De Brink	8.670,86	360,44
Zeist Zoemt Duurzaam	7.145,00	1.541,72
Moestuiniëren op school	9.075,00	4.055,40
Plantenasiel	2.420,00	699,18
Operatie Steenbreek	1.200,00	384,50
Bijenoase 't Sluisje	20.699,47	20.699,47
	<u>49.210,33</u>	<u>27.740,71</u>
<u>Pijler 4 Gezonde Leefomgeving</u>		
Samen meten aan de Leefomgeving (SMAL)	16.000,00	20.840,00
Zeist op de Fiets (ZodF)	5.000,00	362,78
Reservering	4.000,00	169,07
	<u>25.000,00</u>	<u>21.371,85</u>
<u>Communicatie</u>		
Communitymanager	20.000,00	20.113,67
Diversen	4.000,00	67,95
Betrekken jongeren advies	17.060,00	

		10.812,50
Uitbreiding inzet communitymanager	10.000,00	3.920,00
3e activeringsronde	<u>10.000,00</u>	<u>5.387,02</u>
	<u>61.060,00</u>	<u>40.301,14</u>
<u>SDZ Algemeen</u>	28.316,04	
SMAL		12.000,00
Organisatiekosten (facilitator, secretariaat, bedankjes)		29.078,63
	<u>28.316,04</u>	<u>41.078,63</u>
TOTAAL	350.000,00	311.710,36